

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 496. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm14333/facsimile.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

saa lidt ved det særegne Forhold, hvori jeg staa til Danmark, og det er i alt Fald nødvendigt; thi var Danmark i Grunden saa umaadelig tøsset og flovt, at det enten slet ikke kunde forstaa eller dog slet ikke udstaa mit lige saa simple og klare som smigrende Omkvæd, hvor umaadelig dum maatte da jeg ikke være, som aldrig kunde blive kjed af at raabe: »Danmark fremfor alt!» Det er en Knibe at være i, m. H., naar det synes, som man maa slaa sig selv paa Munden, hvordan man drejer sig; men siger Ordsproget: »Det er en daarlig Kusk, der ej kan vende», hvilken jammerlig Digter maatte jeg da ikke være, om jeg ikke kunde hitte paa en Vending, til at forsvare min Kjærlighed og den deraf udspringende Ros, var den end lidt overdreven, uden at saare mig selv anderledes, end mit Slags Folk er vant til at rive sig lidt paa en Knappenaal og slaa det hen i Spas.

Lige saa kjækt som jeg da tør møde Latinere og Tyskere, som regne det høje Norden til Barbariet og erklære Danmark for djævleblændt, naar det ikke vil høre til det romerske Rige, lige saa kjækt afviser jeg Bjærgenes Beskyldning mod Sletten i Norden: at den skulde have været plæt alle Dage, og være saa forelsket enten i sin egen Plathed eller i det romerske Tugthus eller i de tyske Luftkasteller, at den ej engang vil bære den gotiske Bygning, hvor Odin sidder i Lidskjæl og skuer ud over al Verden. Ja, m. H., De ser, jeg er ikke bange for at give den nordiske Bebrejdelse til Danmark sin hele Styrke og sit fulde Skin af Ret; thi det skal man altid gjøre, naar man vil gjælde for sikker i sin Sag, som man derimod selv opgiver, naar man ikke tør se Modstanderen i Øjet, men drejer af til Vejrmeellerne og slaas med dem eller rettere med deres Skygge.

Hvad saa nu Platheden angaar, som den danske Slette, ellers fordem berømt under Navn af Videslet, fra Arilds Tid skal have haft, da tjener til Gjensvar, at man

kun slet benytter sit høje Stæde paa Bjærg-Aasen, naar man oversér Havet i Steden for at overskue det; og det gjør man dog aabenbar, naar man enten oversér, at Havet hører med til den danske Slette, eller kalder Havet plat, fordi det ej forstener sine Bjærg, men skyder dem kun op i Nødsfald og til Højtid, og elsker dagligdags den stille, klare Flade over Dybet, hvori ikke blot alle Klinger, men Sol og Maane og alle Stjærner venlig spejle sig. Eller er det maaské blot i Naturen, og ej dobbelt i Historien, den nordiske Slette kan dristig maale sig med Nordens Bjærg? Synes maaské Danmark kun at trone med Glans paa Dronning-Stolen i Nordens Oldtid, fordi Saxo Grammaticus og hans ny Fordanser listig har stjaalet baade Frejas Fjederham og Folkvang, Odins Lidskjalv og Valhal, Age-Tors Mjølner og Balders Brejdeblik, og stukket [dem] i Smug til den lille, buttede Havfrue, i hvem de var tосede nok til at forgabe sig, som Frej i Gerda Gymsdatter? Nej, var denne Havfrue med de ni Hjærter ikke fordm Nordens Dronning, med alle de tre Løver: den norske saa vel som den gotiske og angelsaxiske Løve, logrende ved sin Fod, som hine paa Kirkes Ø, og kæmpende beltelig til hendes Ære, for hendes Fred, om hendes Gunst, saa snart hun vinkede, saa snart hun loftede sin klare Stemme til at kvæde Bjarkemaal og fór i Harnisk som en Skjoldmø og Valkyrje, — var det ikke saa, da er det aabenbar ikke Saxe og hans Oversætter, men alle det gamle Nordens baade Skjalde og Sagamænd, der som Frej blev straffede, fordi de vovede sig op i Odins Lidskjalv: straffede med rasende Kjærlighed til en Jættemø, som de købte med al Asgaards Herlighed, ikke blot paa Bjærgenes, men paa Sandheds Dekostning. Thi lige saa lidt som jeg kan med rette mistænkes for selv at have digtet, hvad jeg oversatte, lige saa lidt kan Saxe med rette mistænkes for at have falskelig henført Oldtidens nordiske Størværk til Danmark; thi Angelsaxere og Islændere gjør jo aabenbar

det samme. Danmark, som Skjoldunglandet, er jo i Bjovulvs Drape Nordens Perle, som det er Goteheltens højeste Ære at have udfriet af Troldeklar, ligesom det er hans bedste Len at kaldes Søn i Danekongens Gaard; og medens Islænderne er saa godt som tavse baade om Norges og Gotlands Oldtid, kappes de jo med Saxe om at opheje Danmarks Skjoldunger, fra Frode Fredegod, for hvem Jættekvinden malede Guld, til den magelese Rolv Krage, som saade det paa Fyresvold! Men har nu aabenbar Havfruen indtaget og begejstret lige saa vel Englands og Islands Skjalde som Saxe og hans Fordanser, med hvad Ret tør man [da] nu paastaa, at hun, der begejstrede Skjaldene, ikke ogsaa begejstrede Kæmperne, skjønt de sædvanlig, som Bjovulv, Bjarke og Stærkodder, var lidt af begge Dele? Eller ligger maaské Skammen deri, at den danske Natur er kvindelig og drager derfor Kraften til sig som en Elsker, udvikler den kun hos sig som en Moder? Velan! den Skam faar Dronningen i Norden se til, hun med Værdighed kan bære, thi Naturens Love kan ikke engang hun forandre; og jeg tør mene, selv de rigeste Norbagger taber mer med Øjet for Dronningen i hendes Dejlighed og Delagtigheden i hendes Smag og Dannelse, end Dronningen taber i deres altid lidt knappe og fornemme Hyldning.

De ser, m. H., det gaar mig som andre Elskere: jeg giver ikke nogen et godt Ord, for at være min Medhejler til Danmarks Hjærte, og var jo en Nar, om jeg vilde; men det blev jeg rigtig nok ogsaa, hvis det var sandt, at Danmark holdt mig for Nar. Thi Fruen maatte været saa dejlig og saa yndig i sine unge Dage, som hun vilde, og saa stadselig klædt i himmelblaat med tindrende Guldstjærner og kronet med Kjærminde-Krans af ægte Perler, saa følger det dog af sig selv, at vilde hun nu paa sine gamle Dage slaa med Nakken ad de Elskere, der oversaa Rynkerne for de uudslettelig skjøne Træk og for det

